No. 1046. 1850.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 26 SEPTEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 25 September.

Ofschoon de auteurs der *Denkbeelden omtrent eene wettelijke regeling van het Armwezen in Nederland*, niet geschroomd hebben zoodanige *stellingen* te formuleren, als welke, in toepassing gebragt, noodzakelijk leiden moeten, eensdeels tot beperking, inkrimping en zoo ten laatste tot algeheele opheffing van de bemoeijingen der kerkgenootschappen en der bijzondere personen op het terrein der liefde, en anderdeels tot uitbreiding en versterking van de regtsbevoegdheid van den Staat op dat terrein, en zoo ten laatste tot eene opslorping van alle werkdadigheid van kerkgenootschappen en bijzondere personen door den Staat; ofschoon zij niet geaarzeld hebben een stelsel van armverzorging als het hunne voor te dragen, waarvan, hoe kunstig men het verbloeme en hoe luide men het ontkenne, waarvan eene armentax eene der onvermijdelijkste, maar nog niet eens eene der wrangste vruchten zou zijn; ofschoon derhalve eene groote stoutmoedigheid aan de heeren H. W. en J. W. Tydeman en J. Heemskerk Az. niet kan ontzegd worden, — zoo ver zijn zij echter niet durven gaan, van aan het hoofd hunner *stellingen* flinkweg en met ronde woorden dat eene beginsel te verkondigen, dat, na de nederlaag van het *regt op den arbeid*, door de Fransche Constituante als eene transactie met de nog gistende volksdriften erkend en in de Constitutie-Marrast opgenomen is geworden — het beginsel namelijk van *regt op onderstand*. Wel is het onmiskenbaar dat een zoodanig regt door hen erkend en bij hunnen arbeid hun steeds voor den geest gestaan heeft; wel lezen wij in hunne derde *stelling*: »Op het beginsel, dat niemand regt heeft op ondersteuning, kan geene goede armenwet gebouwd worden; daartegen toch staat over, dat in een welgeordenden Staat niemand van gebrek behoort om te komen;" wel geven zij dus te verstaan, dat eene goede armenwet slechts kan gebouwd worden op het beginsel, dat wie ondersteuning behoeft, regt heeft op ondersteuning; — het is desniettemin waar, dat zij zich onthouden hebben van positief en nadrukkelijk het beginsel voor uit te zetten, dat de wanhoop was der helderste en gemoedelijkste politieke mannen van Frankrijk — zoolang de kansen der herziening van de Constitutie-Marrast meer twijfelachtig waren dan thans.

Zoo echter dat beginsel van *regt op onderstand* minder rondborstig erkend wordt aan het hoofd der *stellingen*, dan wij zouden mogen veronderstellen van schrijvers, die niet bevreesd waren voor het formuleren van zoodanige stellingen, als het onderwerp zijn van onze discussie; dat het nogtans wel degelijk in hunne bedoeling heeft gelegen geen ander dan dit beginsel op den voorgrond te stellen en tot fondament te geven aan hunne theorie van armen-verzorging zoo veel mogelijk en ten laatste uitsluitend door den Staat, zulks blijkt overvloedig uit den inhoud der straks aangehaalde *stelling*. Overigens zijn wij niet de eenigen, die van deze meening zijn. In een zeer lezenswaardig artikel, over het door ons besproken werk, van den heer E. J. W. Six van Oterleek, voorkomende in de laatste aflevering van het *letterlievend Maandschrift*, vinden wij die meening ten volle gedeeld, en zoo ten volle, dat aan de wederlegging van het beginsel van *regt op onderstand* — de half gemaskeerde, maar half erkende basis van de theorie der heeren Tydeman en Heemskerk — het aanzienlijkste gedeelte van het betoog gewijd wordt. Met de tegen dat beginsel aangevoerde gronden kunnen wij ons grootendeels vereenigen; wij maken ze daarom gaarne tot de onze, ook opdat het blijke, dat het niet alleen van de zijde der Katholijken zoude zijn, dat de wetgever, die het zou wagen de *Denkbeelden* der heeren Tydeman en Heemskerk Az., tot wettelijke voorschriften te willen maken, een levendigen tegenstand zou te wachten hebben.

Wij geven alzoo thans aan den heer Six het woord.

»Wie lid is eener burgermaatschappij heeft regt om te leven, lezen wij in het voorberigt (bl. 12), maar geen regt op onderstand, geen regt op arbeid (bl. 83) of geen volkomen regt op onderstand, zoo als weder elders staat. Maar wat baat, de bewustheid bij zich om te dragen, een regt te bezitten, dat men niet mag doen gelden. De mensch heeft het regt om te leven, ongetwijfeld, — als hij voedsel heeft. Maar als hem dit ontbreekt — dan heeft hij het regt om te sterven, want het regt om van anderen voedsel te eischen heeft hij niet. De mensch heeft het regt om te leven, zelfs om duizend jaren te leven, als hij kan, maar of de behoeftigen voor de toekenning om zoodanig regt zeer dankbaar zouden zijn, komt ons twijfelachtig voor. Indien men dus het regt om te leven, op die wijze, begrijpt, dan beteekent het volstrekt *niets*. Beteekent het dan »niemand heeft het regt zijn medemensch dood te slaan, buiten de wet?" Die uitspraak zou evenmin iets beteekenen, want *dat* regt wordt algemeen ontkend. Het *regt om te leven* kan dus niets anders beteekenen, als, dat hij, die geene middelen van bestaan heeft, zoo de hongerdood hem wacht, regt heeft zich die middelen des noods met geweld te verschaffen.

»Dit *regt om te leven* nu voert noodwendig *verpligting tot onderstand* mede en deze regtstreeks tot *Communisme*.

»Bij de beoordeeling van een stelsel van armenbedeeling, moet ongetwijfeld steeds in het oog worden gehouden, dat het de vraag niet is om een bepaald getal armen brood te verzekeren, maar wel een getal, dat door elke bedeeling aan armen, die werken kunnen, de strekking heeft om aan te groeijen. Immers in landen, die sedert lang bevolkt zijn, kan de vermeerdering van den maatschappelijken rijkdom geen gelijken tred houden met de mogelijke vermeerdering der bevolking, die daarvan bestaan moet. Van daar, dat de bevolking als het ware steeds aandringt tegen de uiterste grenzen der voortbrenging en dat, naar mate die drukking heviger wordt, ellende, onzedelijkheid en sterfte toenemen. Geene armenbedeeling is bestaanbaar en denkbaar, die deze treurige gevolgen kan voorkomen van onbedachtzaamheid en vergetelheid der toekomst, maar zeer ligtelijk kan de ondersteuning, die aan de behoeftigen verstrekt wordt, de strekking hebben om hen in hunne noodlottige ligtzinnigheid te stijven niet alleen, maar ook om hun het heilzame gevoel van eigenwaarde te ontnemen, dat hen de karige, doch regtmatig verdiende, bete broods doet stellen boven den gebedelden overvloed.

»De armenbedeeling moet dus niet de strekking hebben om eene bevolking in het leven te roepen, die bij hare geboorte reeds aan de armenkassen vervalt en een leven van kommer en gebrek te gemoet gaat. Op welke wijze moet dan de armenbedeeling plaats hebben, opdat zij dit euvel vermijde en niet met kwistige hand de kiemen van grootere ellende uitstrooije, dan de tegenwoordige ellende, die zij tracht te lenigen? De ondervinding heeft daaromtrent, naar wij meenen, genoegzaam uitspraak gedaan; niet alleen die ondervinding, welke in de werken van oordeelkundige schrijvers is geboekstaafd en sommigen geen genoegzaam vertrouwen schijnt in te boezemen, maar die van elk armverzorger, van iedereen, die in de gelegenheid is de armen van nabij te leeren kennen. Zij leert dit:

»De uitreiking van onderstand geschiede op zoodanige wijze, dat niemand de zekerheid hebbe, dat wanneer hij tot armoede vervalt, de liefdadigheid van anderen in zijn nood zal voorzien.

»Elke armenbedeeling, die niet op dit beginsel gegrond is, heeft noodwendig de strekking om armoede te kweeken, om de behoeftige klasse nalatig te maken in de pogingen, die zij in het werk behoort te stellen, om zelve in haar onderhoud te voorzien, om langzamerhand een afgrond te graven, waarin jaarlijks een gedeelte van het maatschappelijk kapitaal wordt gestort, zonder dat daardoor eenige duurzame verbetering in het lot der behoeftige klasse wordt verwezenlijkt en terwijl aan den anderen kant de jaarlijksche vermindering of geringere vermeerdering van het maatschappelijk kapitaal het vooruitzigt wegneemt om eene grootere bevolking te kunnen onderhouden.

»Indien dit alles waarheid is, dan volgt daaruit, dat wij de toepassing van het stelsel, door de HH. T. en v. H. aangeprezen, als hoogst nadeelig zouden moeten beschouwen. Hoewel daarin den behoeftigen geen regt op onderstand wordt toegekend, wordt hem toch de zekerheid gegeven, dat zoodra hij wezenlijk noodlijdende is, in al zijne behoeften zal worden voorzien. Zoo zij, die regtstreeks met hem in aanraking komen, hem afwijzen, heeft hij regt van beroep op de hoogere autoriteit. Indien hij gezond is zal hij moeten arbeiden. Maar welke arbeid zal hem verschaft worden? Het komt ons overbodig voor hier al de bezwaren op te noemen, die met de pogingen om werk aan behoeftigen te verschaffen gepaard gaan; zij zijn al te bekend. Somtijds heeft men hen voorwerpen doen vervaardigen, die niemand noodig had, of werkzaamheden verrigten zonder doel, of zoo het gelukte goede voortbrengselen van hun arbeid te verkrijgen, die eene gewilde markt vonden, benadeelde men de vrije nijverheid en baande den weg tot eene nieuwe vermeerdering van het getal armen. Maar, zegt men, men rigte werkhuizen op en late de armen de voorwerpen voor hun eigen gebruik vervaardigen. Ook arbeid verschaffen in werkhuizen achten wij nadeelig. Werkhuizen kunnen blijven bestaan in twee gevallen, of wanneer zij voor een bepaald getal armen bestemd zijn, of wanneer er het verblijf zoo ondragelijk wordt gemaakt, dat de behoeftige slechts in den uitersten nood er eene schuilplaats zoekt. In het eerste geval is het werkhuis geen belangrijk hulpmiddel tot leniging der armoede, daar slechts weinigen er onderhoud vinden, en wat het tweede geval betreft, zal toch wel niemand de oprigting van zoodanige gestichten, als instellingen van liefdadigheid, willen aanraden. Wij betwijfelen of men ons een enkel werkhuis zal kunnen noemen, dat krachtig en duurzaam op eene groote schaal tot leniging van armoede heeft gestrekt, zonder de strekking te hebben die te vermeerderen. Dat de behoeftigen dan worden gebezigd tot werken van openbaar nut. Twee soorten van werken van openbaar nut zijn hier denkbaar; zij die werkelijk nuttig zijn, dat is voor het algemeen, en zij die ook wel nuttig zijn, maar alleen voor de behoeftigen. Wat de eerste soort betreft, kan men de ondernemers eene premie geven, zoo zij behoeftigen gebruiken, maar men bedenke, dat dit ten nadeele strekt der vrije arbeiders, die de ondernemer bij voorkeur zoude in dienst nemen en die men daardoor ten gronde rigt. Wat de tweede soort van werken betreft, oordeelen wij de daarstelling daarvan op groote schaal niet wenschelijk. Want vooreerst het daaraan besteede kapitaal is onherstelbaar verloren, zonder eenige vergoeding in het verkregen werk, en ten tweede schept men daardoor eene kunstmatige vraag naar arbeid, waarvan de voldoening bij het eindigen van het werk, tot nieuwe en grootere verwikkelingen zal aanleiding geven.

»Ook de oprigting van Landbouw-Koloniën door den Staat wordt voorgesteld. Landbouw-koloniën, door den Staat opgerigt tot bepaalde doeleinden, b. v. voor jeugdige misdadigers, kunnen ongetwijfeld allerheilzaamst werken, maar landbouw-koloniën als middel tot leniging van armoede kunnen bezwaarlijk gunstige uitkomsten opleveren, evenmin als elke onderneming van landbouw en nijverheid, die door den Staat zelven wordt gedaan. Die welke, door bijzondere personen voor eigen rekening gedreven, voordeel afwerpen, kunnen hunne kosten met moeite dekken, zoodra een burgerlijk bestuur aan het hoofd staat. Wat zal het dan zijn, indien het ondernemingen geldt, die door bijzondere personen noode met voordeel zoude gedaan worden, en wanneer men arbeiders moet gebruiken, die aan geen veldarbeid gewoon en voor een gedeelte naar ligchaam en ziel ontzenuwd zijn? Financien zeer van de onze in hun voordeel verschillende, zouden tegen de kosten van dergelijke inrigtingen ter naauwernood bestand zijn. Een kostbaar voorbeeld voor de gegrondheid onzer meening levert de maatschappij van Weldadigheid, want dat het volmaaktste bestuur, met de meest mogelijke wijsheid en beleid, die gunstige uitkomsten zouden hebben doen verkrijgen, welke men zich bij de oprigting voorspiegelde, meenen wij met allen grond te mogen betwijfelen."

De Zwitsersche bondsraad is voornemens aan de algemeene volksvergadering het voorstel te doen tot uitvoering van het beginsel, den 20 Julij jl. voorgedragen, betreffende de gemengde huwelijken. Er zal alsdan tegen zulke huwelijken van wege het kerkelijk gezag geen

beletsel hoegenaamd meer, mogen gesteld worden. Tenzij 't vroeger schriftelijk anders overeengekomen ware, beslist de vader, in welke godsdienst de kinderen uit gemengde huwelijken zullen worden opgevoed.

Wordt dit voorstel eene wet, dan zal er voor Zwitserland eene nieuwe bron van verwikkelingen voor den Staat met de katholijke Kerk ontstaan zijn.

De gisteren vermelde *Nota* van Z. Em. den Kardinaal Antonelli, secretaris van Staat van Z. H. Pius IX, is van den volgenden inhoud:

»*Aan den heer Markies van Spinola, zaakgelastigde van Z. M. den Koning van Sardinië, bij den H. Stoel.*

„*Van het Vatikaan*, 2 September 1850.

»De gebeurtenissen, die te Turijn, ten gevolge van het overlijden van den ridder Pietro di Rossi di Santa Rosa, Minister van Koophandel van Z. M. den Koning van Sardinie, hebben plaats gehad, zijn eene nieuwe oorzaak van bittere smart voor de Kerk en voor haar doorluchtig Opperhoofd. De schending tegen de kerkelijke vrijdommen gepleegd door eene reeks van feiten, die de vroegere vertoogen van Z. H. hebben uitgelokt; vertoogen waarop men tot dusverre geen het minste acht heeft geslagen, — die schending is nu onlangs op nieuw verzwaard in de hoofdstad der Sardinische Staten, alwaar de regering, ofschoon uit leeken bestaande, zich niet heeft ontzien in te dringen in vraagstukken, die uitsluitend betrekking hebben tot het toedienen der kerkelijke Sakramenten.

»Toen het kerkelijk gezag gemeend had aan den genoemden Minister, die op zijn uiterste lag, het H. Sakrament der Eucharistie te moeten weigeren, bijaldien hij niet vooraf door eene behoorlijke bekentenis de vijandige stelling veranderde, die hij tegenover de Kerk had aangenomen, door deel te nemen aan de afkondiging van wetten, in strijd met het kanonieke regt, heeft men in die handeling van de gezalfde bedienaren der Kerk iets misdadigs willen zien; men heeft hen dienstvolgens grovelijk beschuldigd en gehoond, zonder eenig ontzag te hebben voor hunnen stand en zonder in het minst in aanmerking te nemen den aard van eene handeling, die tot het heiligste der priesterlijke bediening behoort. Hierop is gevolgd eene reeks van scherpe maatregelen tegen dien bedienaar der godsdienst; de geweldadige verdrijving van den pastoor van San-Carlo, en van de geheele godsdienstige vereeniging, waartoe hij behoort; het gevangen nemen van Mgr. den Aartsbisschop van Turijn, hetwelk openbaar op hetzelfde oogenblik geschiedde; alsmede zijne opsluiting in het fort van Fenestrella, zonder nog te spreken van de huiszoekingen, die kort daarna plaats hadden in de woning des Prelaats.

»De opnoeming alleen van zulke feiten schijnt voldoende om te bewijzen welke zware verantwoordelijkheid jegens de H. Kerk de daders dier handelingen zich op den hals hebben gehaald. De beslissing wie al of wie niet tot het deelnemen aan de Sakramenten moet worden toegelaten, behoort uitsluitend aan de bedienaren der Kerk; en zij hebben in de uitoefening hunner bediening geen andere regelen, dan die welke het hoogst gezag der Kerk hun aan de hand geeft, en jegens hetwelk zij zich in alle opzigten te verantwoorden hebben, aangaande het heilig pand dat hun is toevertrouwd. Aan dat gezag alleen komt het regt toe van onderzoek en beoordeeling der vraagstukken, die soms kunnen ontstaan nopens de praktische toepassing der regels en de maatregelen van voorzigtigheid, volgens welke zij zich in de toediening der Sakramenten te gedragen hebben. Dit vast gesteld zijnde, valt het gemakkelijk te zien welk een smaad der Kerk is aangedaan door het wereldlijk gezag, dat zich het regt aanmatigde om de handelingen van de bedienaren der godsdienst te beoordeelen, in zake van het toedienen der Sakramenten, en hoe honend de vijandige maatregelen zijn, welke, met verachting van de priesterlijke bediening zijn genomen, en inzonderheid de nieuwe aanslag gepleegd tegen den geheiligden persoon des aartsbisschops van Turijn.

»Op het zien van zoo betreurenswaardige gebeurtenissen, wordt de droefheid bovenmate groot, die de ziel des H. Vaders reeds vervulde, uithoofde van den jammervollen stand van zaken der kerkelijke aangelegenheden in een katholijk koningrijk gelijk dat van Sardinië. Ten einde de pligten te vervullen, die zijne verhevene betrekking van Opperhoofd der Katholijke Kerk hem oplegt, heeft Z. H. den ondergeteekenden Kardinaal, Pro-Secretaris van Staat, uitdrukkelijk gelast tegen deze betreurenswaardige feiten formeel vertoog in te dienen en te protesteren, en in zijn pausselijken naam, daarvoor het herstel te vragen dat hem toekomt.

»De H. Vader, die zich bewust is van gedurende den loop der ongelukkige verwikkelingen tusschen den H. Stoel en Piemont een schitterend voorbeeld van apostolische langmoedigheid gegeven te hebben, wil ook ditmaal nog hopen dat de regering van Z. M. den Koning van Sardinie, erkennende hoe hard de beproevingen zijn, welke de Kerk in die Staten reeds zoolang ondervindt, en hoe smaadvol de maatregelen zijn, die keer op keer, tot groote ergernis van alle Katholijken der wereld, tegen de uitstekendste personen der bisschoppelijke waardigheid zijn genomen, — en bovendien bedenkende wat er door de heilige Canons betreffende zaken van dezen aard is vastgesteld, er in zal toestemmen een staat van zaken te doen eindigen, welke onbestaanbaar is met de godsdienst, welke diezelfde regering zich vereerd gevoelt te belijden, en die zij verklaart in de landen onder haar bestuur te willen handhaven en beschermen — een staat van zaken even onvereenigbaar met de plegtige traktaten, waarop de H. Stoel, sterk door zijn goed regt, niet ophoudt zich te beroepen.

De ondergeteekende verzoekt Uwe Excellentie deze nota aan haar koninklijk gouvernement te willen doen toekomen, en vernieuwt tevens de betuiging van zijne bijzondere hoogachting. »G. Card. Antonelli."

Ziedaar dan de nieuwe nota van den Kardinaal Antonelli. Kan men, vooral na het gebeurde, gematigder spreken? En echter willen eenige onzer dagbladen, o. a. het *Handelsblad*, ofschoon het de nota niet mededeelt, in het stuk *zeer hevige bewoordingen* opgemerkt hebben. Eilieve, heeren van 't *Handelsblad*, waar hebt gij in dit stuk die zeer hevige bewoordingen opgemerkt? Doch of deze valsche voorstelling nog niet genoeg ware, voegt het *Handelsblad* er nog de uit de lucht gegrepen aanmerking bij, dat zoo op den 2 September te Rome het gebeurde te Cagliari had kunnen bekend geweest zijn, de verbolgenheid (*sic*) van het pausselijk bewind dan nog veel grooter zou zijn geweest. De *Staats-Courant* maakt de snuggere opmerking, dat het »bij den toon van dit protest niet bevreemden kan, dat de zending van den heer Pinelli, bij den Pauselijken Stoel vruchteloos is gebleven."

Iets voor de bewonderaars van Siccardi.

Als een staaltje hoe bekwaam en bevoegd vorsten en ministers doorgaans zijn om zich met kerkelijke zaken in te laten, moge de volgende plaats strekken, welke wij aantreffen in een eigen werk van Napoleon (1) en waarin die groote krijgsheld o. a. Abraham, Isaak, Jacob, Mozes, enz. voorstelt als tijdgenooten der Pausen.

Men leest daar toch:

»De eerste consul (Napoleon) had eenige gesprekken met godgeleerden gehouden om dien grooten maatregel (het invoeren der veelwijverij in de koloniën) voor te bereiden. De *aartsvaders* hadden onderscheidene vrouwen in de eerste tijden van het *christendom*. De Kerk *veroorloofde* en *duldde* een soort van concubinaat, waardoor een man onderscheidene vrouwen heeft. De paus, ook de kerkvergadering, bezitten het *gezag* en het middel om zoodanige instelling te *wettigen* enz."

Dezer dagen viel ons oog op de curieuse brochure: *Het groote constitutionele Volksfeest in Neerlands Hoofdstad; eene liberale phantasie*, waarin de kiesvereeniging *Vooruitgang en Hervorming* alsmede een paar bekende personaadjes op eene luimige, doch niet boosaardige wijze worden gepersifleerd en eenige kieskunstgrepen ontsluijerd. Men zal zich de weinige stuivers voor dat boekje en het uurtje aan deszelfs lezing besteed gewis niet beklagen. Een overbekend dagblad wordt er aldus in gekarakteriseerd:

»Het toont even weinig begrip te hebben van zuiver Protestantisme, als van zuiver Katholicisme, en zou gaarne beide elementen vereenigen en oplossen tot — niets. Het zal niet gelukken, wanneer de beide elementen elkander weten te verstaan, elkanders regten eerbiedigen, en de groote waarheden, die beiden gemeen hebben, onwrikbaar blijven vasthouden."

Herstemming voor de Provinciale Staten.

Drenthe. — Hoogeveen (distrikt II). Verkozen de heeren: *Jacob de Jonge* Sr., Mr. *A. Slingenberg*, Mr. *H. J. Carsten*, *A. van der Vlies*, *B. J. Denning*, Jhr Mr. *H. G. van Holthe tot Echten*, Mr *J. Tonckens*, Mr. *J. T. Nysingh*, Mr. *G. L. Kniphorst*, *H. C. Scheltens*, *J. L. Nysingh*, Mr. *A. H. Witsenborg* en *W. F. hymmell.*

Vergaderingen der Provinciale Staten.

De Prov. Staten van Noord-Holland waren den 24 September te Haarlem vergaderd. Er waren tegenwoordig 47 leden.

De voorzitter leest de namen af van de nieuw benoemde leden, en verzoekt daarna de benoemde commissien tot onderzoek der geloofsbrieven, deswege rapport uit te brengen. Alle geloofsbrieven zijn in orde bevonden, de nieuw benoemde leden nemen zitting, na den eed van zuivering en den eed volgens art. 125 der grondwet te hebben afgelegd.

Ingekomen een adres van Jan Vos, houdende bezwaren tegen de gemeentebesturen Ouder-Amstel, Uithoorn en Nieuwer-Amstel, als niet opgevolgd hebbende art. 1 en 10 der kieswet. Verzending aan de commissie.

Voorts is ingekomen een adres van het gemeente-bestuur van Medemblik, om eenige vergoeding voor de opheffing van het Instituut van Marine. Verzending aan eene daartoe benoemde commissie.

De commissie betrekkelijk de begrooting voor 1849, zooveel het rijksbestuur geldt, brengt deswege rapport uit:

De beraadslaging over deze begrooting zal plaats hebben op de eerst volgende vergadering, omdat de nieuwe leden niet volkomen met dit stuk bekend zijn.

De voorzitter leest een brief voor van den minister van binnenl.-zaken, waarbij aan den commissaris des Konings wordt overgelaten den dag te bepalen tot de verkiezing van leden van de Eerste Kamer. Die dag wordt voorgesteld op Vrijdag 27 dezer. Op voorstel van den heer de Lange besluit echter de vergadering bij meerderheid van stemmen, die benoeming te doen op 1 October. De voorzitter stelt voor, om op dien dag dan ook de gewone vergadering te hervatten, en tevens tot de keuze over te gaan van Gedeputeerde Staten.

In de avondzitting der Prov. Staten van Zuid-Holland 23 dezer, hebben de daartoe benoemde commissien het onderzoek van de geloofsbrieven der benoemde leden voortgezet. Aangaande de overigen wordt beraadslaagd. Er zijn alsnu 71 leden tegenwoordig, 5 absent en 4 leden niet gekozen voor Rotterdam.

Omtrent deze onvolledigheid van de verkiezingen te Rotterdam, herhaalt de heer Mackay zijn voorstel tot opschorting der werkzaamheden tot na afloop der Rotterdamsche keuzen; dit wordt na eenige bedenkingen van den voorzitter — die meent dat het tot oponthoud leiden kan, hetgeen nadeelig zou kunnen zijn voor de verkiezingen der Eerste Kamer — verworpen met 63 tegen 8 stemmen.

De zitting is daarna gescheiden tot morgen (Woensdag) ten 11 ure. Alsdan o. a. benoeming van leden der Gedeputeerde Staten.

De vergadering der Prov. Staten van Utrecht is gisteren hervat; al de nieuwbenoemde leden zijn toegelaten; slechts de admissie van één lid gaf stof tot discussie.

Den 23 dezer had te Groningen de tweede vergadering der Prov. Staten plaats; alle geloofsbrieven in orde bevonden zijnde legden de nieuwe leden de gevorderde eeden af. Den volgenden dag zouden de leden voor de Eerste Kamer worden gekozen. De heer Mr. Friseman Viëtor, verzoekt wegens zijn zwak ligchaamsgestel, niet voor de Eerste Kamer in aanmerking te komen.

Den 24 September hebben de zittingen van de Provinciale Staten van het Hertogdom Limburg een aanvang genomen.

Den 23 September vergaderden te 's Bosch de Prov. Staten van Noord-Brabant; de benoemde leden worden toegelaten.

Aan de Provinciale Staten van Noord-Brabant is door de heeren Mr. C. J. A. van Rijckevorsel en H. A. Bijvoet, op onderscheidene gronden, voorgesteld:

»Dat deze vergadering zich wende tot den koning »met eerbiedig verzoek, dat hoogstdezelve al het op »den 9den September jl., uit naam der Provinciale »Staten van Noord-Brabant verrigte, met en benevens »alles wat daarop tot heden gevolgd is, gelieve te ver»nietigen; protesterende zij (bovengenoemden) voor zich, »dat zij zich niet kunnen vereenigen met hetgeen tot »dusverre door deze vergadering, als niet behoorlijk »geconstitueerd, verrigt is."

»En aangezien het onderhavige voorstel, blijkbaar is van de uiterste urgentie, als betreffende de geldigheid van alles wat deze vergadering verder alnog zou kunnen verrigten, zoo verzoeken zij den voorzitter, deszelfs behandeling te willen aan de orde stellen in de eerstkomende vergadering, onmiddellijk na het onderzoek der geloofsbrieven."

Z. M. heeft benoemd tot plaatsvervangers van den kantonregter te Goes: Mr. J. L. H. Libert, proc. bij de arrond.-regtb. en Mr. J. de Laat de Kanter, adv. aldaar.

Z. M. heeft de gedane benoeming van J. J. van Leeuwen, tot officier van gezondheid der 3de klasse bij de dienstd. schutt. te Workum, op diens verzoek, ingetrokken en gesteld buiten effect.

Z. M. heeft aan den klerk bij het Koninklijk Instituut voor de Marine te Medemblik, J. C. W. Boudier, eervol ontslag uit zijne betrekking verleend, onder toekenning van wachtgeld.

Z. M. heeft op verzoekschrift van H. Greve en L. O. P. Blom, beiden te Amsterdam, daarbij overleggende het ontwerp der acte van oprigting eener Hollandsche Assurantie-Vennootschap, welke gevestigd zal zijn te Amsterdam, het oprigten van voormelde naamlooze vennootschap, vergunning verleend.

Z. M. heeft tot kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd den Dichter H. Tollens, te Rotterdam, die gisteren zijn 70sten Verjaardag vierde.

In het voorloopig verslag van den oogst in de provincie Gelderland, over het jaar 1850, voorkomende in de *Staats-Courant* van heden, leest men ten slotte:

»Uit het een en ander is op te maken, dat over het algemeen een redelijke oogst van koren en aardappelen te wachten is, zoo men zich slechts ten aanzien van het een of ander gewas niet op buitengewone jaren beroept."

Aan de berigten, met den Overlandpost uit Oost-Indie ontvangen, ontleent de *Staats-Courant* nog de volgende bijzonderheden:

De beëindiging van den opstand in Bantam schijnt eene gunstige uitwerking te hebben op den stand van zaken in de Lampongs, van welke sommige distrikten deel in dien opstand hadden. Onderscheidene oproerige Bantammers hadden zich genegen betoond om, onder

(1) *Mémoires pour servir à l'histoire de France sous Napoleon et écrits à Sainte-Helène par les généraux, qui ont partagé sa captivité, et publié sur les manuscrits entièrement corrigés de la main de Napoleon.* Paris 1823—25. Tom. 1, pag. 207.

kere voorwaarden, zich aan het bestuur te Lampong te onderwerpen en aldaar rustig te verblijven. De gezaghebber vermoedt, dat door die overkomst ook de Lampongers van zelven zullen terugkomen van hunne verkeerde handelingen, en dat alzoo de rust in Bantam niet meer door overloopers uit de Lampongs zal worden gestoord. Hij verwachtte voorts, dat ook in die districten de gewenschte rust spoedig zou zijn teruggekeerd. Behalve zijne goed overlegde maatregelen, heeft ook de tijdige verschijning van Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius* veel bijgedragen om, zonder bloedvergieten, 's Gouvernements gezag aldaar te handhaven.

De kwestie omtrent de opvolging van den overleden Dewa Agong Poetra, als Soesoehoenan van Bali en Lombok, naderde hare beslissing. Dewa Agong Gedee, vroeger als opvolger vermeld, had afstand gedaan ten behoeve van zijn veertien-jarigen zoon. Men had het voornemen een gezantschap naar Batavia te zenden, met het doel om op die schikking de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal te verwerven. Een gezantschap van de vorsten van Klonkong, Gianjar, Badong en Tabahan, bestaande uit 30 personen en geleid door den te Badong gevestigden Nederlandschen agent Lange, was dan ook waarschijnlijk met dat doel te Batavia aangekomen. Ondertusschen was niet gebleken van eene toetreding der Vorsten van Banglie-Beliling en Selaparang-Karang-Assam, tot deze schikkingen.

Volgens de *Sinagpore Free Press* hebben de Nederlandsche gezagvoerders te Sambas, zich verpligt gezien om maatregelen te nemen tegen de Chinezen in dat gedeelte van Borneo, ten gevolge hunner weigering om een vaartuig over te leveren, dat opium in de Chinesche districten had ingevoerd, in strijd met het opium-monopolie dat ten gunste van den Sultan bestaat. Op den eisch tot overlevering volgde een weigerend antwoord, waarop twee stoombooten, een oorlogs schoener, alsmede enige kanonneerbooten met 1090 man, hoofdzakelijk Maleijers van Sambas naar Senkawang, de voorname verblijfplaats der weerspannigen werden afgezonden. Zulks vond plaats in het begin van Junij Een aanval werd op de Chinezen gedaan, waarbij twee of drie Hollandsche officieren gedood of gewond moeten zijn, terwijl 30 a 40 manschappen vielen; de Chinezen moeten 200 a 300 man verloren hebben. Volgens de laatste berigten schijnt het, dat de Nederlandsche troepen teruggetrokken zijn en de rivier Senkawang verlaten hebben. Men zeide, dat twee stoombooten van Java zouden afgezonden worden met eene versterking van 800 man.

's GRAVENHAGE, 24 Sept. Z. M. zal den 2 October gehoor verleenen; men kan zich tot den 30 dezer tot 's namiddags ten 4 ure aanmelden en zijnen naam op de lijst teekenen.

— Naar men verneemt zal door den heer commissaris des Konings dezer provincie, in het hôtel de Oude Doelen, op den 2 October aanstaande, een groot diner gegeven worden aan de leden van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en andere hooggeplaatste personen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 Sept. Er is meer en meer spraak van eene vereeniging van alle republikeinsche fractien onder de leiding van gen. Cavaignac, ten einde een magtig tegenwigt te stellen aan de zoogenaamde reactie. Zelfs is het gevaarlijk plan ontworpen zijn, om een beroep op het leger te doen, maar dit vond veel tegenstand. Het zal spoedig blijken wat hiervan is.

— De legitimistische bladen deelen heden eindelijk het manifest van de Barthélemy en het antwoord van Larochejacquelein mede, en treden thans daarover in hunne beschouwingen. De *Union* en de *Opinione Publique* erkennen beiden de authenticiteit van het stuk, maar zij trachten het gewigt van het document te verminderen; het is geen manifest, zeggen zij, maar slechts eene circulaire; de onderteekenaar is niet de markies de Barthélemy, oud-pair van Frankrijk en thans volksvertegenwoordiger, maar slechts een naamgenoot van dien heer, namelijk een eenvoudig schrijver, die als secretaris van den generaal de Saint-Priest fungeert

— De ministerraad, heden vergaderd, heeft bepaald om het manifest van de Barthélemy op de openbare teregtzitting eene te goede uitwerking gedaan had om het te vervolgen, gelijk daarvan een oogenblik spraak is geweest.

— Het *Bulletin de Paris* levert een artikel dat veel opzigt maakt. Het heeft tot opschrift: »*Wat de President wil*," en geeft duidelijk te kennen, dat, bijaldien de Wetgevende Vergadering een oogenblik aarzelde de constitutie te herzien, de President tegenover de parlementaire coalitie, die het land in beroering brengt, zou besloten heeft een beroep op het geheele volk te doen. Men hecht veel beteekenis aan deze verklaring van het blad, hetwelk, naar men weet, met het Elysée in naauwe betrekking staat. Er zijn er evenwel die aan deze bedreiging zooveel gewigt niet toeschrijven; wel wetende dat het *Bulletin*, bij de tegenwoordige schaarste van staatkundig nieuws, er zijn belang bij hebben kan om een geruchtmakend artikel op te disschen.

— De President der Republiek reed gisteren avond de groote dreef der Champs Elysées door, gezeten in een rijtuig met vier paarden bespannen. Er werden geen kreten geuit.

— De aandacht is zeer gespannen wegens de op handen zijnde revue en groote militaire evolutie te Versailles. Men verhaalt dat 30 000 man der Parijzer bezetting aldaar worden zaamgetrokken; er zullen bij de 800,000 patronen worden uitgereikt. Het spiegelgevecht zal twee dagen aanhouden en met eene uitdeeling van decoratien en geldelijke belooning aan de soldaten eindigen. Ook spreekt men van een banket aan de officieren

— De President der Republiek heeft den vice-admiraal Parseval Deschênes in een eigenhandigen brief bedankt voor de schitterende ontvangst, die hij te Cherbourg van hem en zijne officieren genoten heeft. Lodewijk maakt hem te gelijkertijd een kompliment over de goede inrigting van het eskader en de lofwaardige tucht onder de manschappen.

— Twee arrondissements-raden in het departement Arriège hebben den wensch uitgedrukt, dat de constitutie herzien, en de volmagt van den President verlengd worde.

MADRID, 18 Sept. Berigten uit Portugal luiden zeer ongunstig betreffende den toestand der financien. Het land wordt verpletterd onder den druk der belastingen, en desniettemin kan de regering naauwelijks de noodwendigste uitgaven bestrijden. Zij, die de zaak welligt van eene al te duistere zijde beschouwen, vreezen voor volksopstanden. Tot nog toe echter blijkt die bezorgdheid nog niet genoegzaam gegrond te zijn.

ENGELAND.

LONDEN, 23 September De hier per Overlandpost ontvangen berigten behelzen niets belangrijks. Overal heerschte rust. Ook uit China valt niets bijzonders te melden.

— De *Cork Examiner* berigt dat eindelijk de zoo vaak genoemde zeeslang te Youghal gevangen en op het drooge gehaald is, doch dat hij weinig tijds daarna den geest gaf. Sommige meenen echter, dat het zeemonster een walvisch zal geweest zijn.

— De *Catholic Standard* berigt dat de Eerw. Dr. Forbes, Anglikaansch bisschop van Brechin (in Schotland) onlangs te Mechelen in den schoot der katholijke Kerk is opgenomen. Dr. Forbes is de zoon van Lord Forbes, regter in Schotland, en heeft zelf voor eenige jaren de regterlijke functien waargenomen.

— Volgens berigt uit New-York tot 13 September, had de senaat de wet goedgekeurd, waarbij Californie als een afzonderlijke en onafhankelijke staat in de Unie wordt opgenomen. Die Unie bestaat thans uit 31 Staten. Al de moeijelijkheden wegens de slavenkwestie waren nu opgeheven.

— Uit Fernambuc wordt dd. 22 Augustus gemeld, dat aldaar alles rustig was en de gezondheid dier stad zich aanmerkelijk had verbeterd.

— Men denkt dat Brazilie met Rosas in oorlog zal geraken. Te Rio-Janeiro zijn eenige vreemdelingen, die men voor Engelschen aanzag, op straat mishandeld.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 24 Sept. De stedelijke regering van Hanau heeft aan den keurvorst van Kassel een adres ingediend, waarin hem tamelijk vrijpostig de les gelezen wordt.

— Men verneemt, dat de Duitsche Bondsdag omtrent de aangelegenheid van Hessen-Kassel besloten heeft, dat de Keur-Hessische regering voor het vervolg, even als vroeger, bevoegd is om de belastingen te heffen en den weerstand daartegen met alle constitutionele middelen te breken. Mogt zij hiermede haar doel niet bereiken, dan is aan de regeringen van Hannover en Wurtemberg, wier gezanten dezen last onder dankbetuiging aannemen, bevel gegeven om 10.000 man troepen gereed te houden en op den eersten wenk Keur-Hessen te laten binnenrukken, tot krachtige handhaving van den op 7 Sept. uitgevaardigde staat van beleg.

Wijders verneemt men, dat de regering ook geenzins bevreesd was voor het besluit, door den Bondsdag te nemen.

— Pruissen en Oostenrijk zijn overeengekomen om in de Keur-Hessische aangelegenheid gezamentlijk te handelen.

— Men begint hier ernstig te klagen over de groote wanorde in het beheer der zaken ontstaan, sedert het vertrek der regering uit die stad. In de laatste 14 dagen is aan het ministerie van finantiën, in weerwil van vele spoed eischende zaken, geen enkele zaak afgedaan.

— Men schrijft uit Munchen, dat het observatie-corps aan de Main versterkt wordt, en van de Hannoversche grenzen dat de eerste troepen-afdeelingen aldaar zijn aangekomen.

— De jaarlijksche algemeene Vergadering der Katholijke Associatien van Duitschland zal den 24 en volgende dagen te Linz gehouden worden.

KASSEL, 21 Sept. De commissie der stenden heeft geprotesteerd tegen alle nieuwe onwettige handelingen van het ministerie, alsmede tegen de verplaatsing van den zetel der regering naar Wilhelmsbad, in zoover daardoor nieuwe uitgaven voor het land zouden kunnen ontstaan.

— Sedert den 23, verschijnt te Frankfort eene Keurhessische Courant, onder den naam van *Kasseler Zeitung*. In Boekenheim zijn nog geen Keurhessische troepen binnen gerukt.

WEENEN, 21 September. De president-minister Vorst Schwarzenberg heeft van Z. H. den Paus ten blijke zijner achting en genegenheid een mozaïek-tafereel voorstellende den H. Petrus, alsmede eene kollectie kartons van Rafaël ten geschenke gekregen, welk een en ander de bewondering van alle kunstkenners gaande maakt.

ITALIE.

In een brief uit Rome aan de *Univers* wordt te kennen gegeven, dat de heer Pinelli in de audientie die Z. H. hem als aan een gewoon particulier verleende, eene groote verlegenheid aan den dag gelegd heeft, als of hij overtuigd was van de ongegrondheid zijner argumenten. Op het einde van het verhoor vergat hij zich echter door tot een en ander uiterste over te slaan. Hij zou namelijk met zekere hartstogtelijkheid hebben gezegd dat het staatsregt in Piemont medebragt gesloten traktaten te vernietigen, waarop de H. Vader hem met zachtzinnigheid in de reden viel, zeggende: »*Piano, piano* mijnheer, wacht u wel van uw vaderland te belasteren, door het meeningen toe te dichten, die welligt slechts de meeningen zijn van eenige particuliere personen."

De *Croce di Savoia* deelde dezer dagen het berigt mede dat de bisschoppen van Alba, Cossi, Fossano Mondovi, Pignerolles en Saluces te Villanoveta bijeen gekomen waren (dit kan zijn) en dat zij vandaar gezamenlijk aan den Paus in een brief verzocht hebben de wetten van Siccardi te erkennen. Het slot van dit berigt kwam zoo ongeloofbaar voor, dat zelfs de radikale bladen dit onhandig verzinsel van de *Croce di Savoia* onwaarschijnlijk noemden. Heden wordt het dan ook bepaald tegengesproken, daar juist de opgenoemde bisschoppen door hunne protesten tegen de aanmatigingen der regering, Mgr. Franzoni het krachtigst hebben ondersteund.

De *Resorgimento* wil weten dat alle bisschoppen van het eiland Sardinië, behalve die van Cagliari verklaard hebben dat zij bereid waren aan de bevelen der regerinh te gehoorzamen. De vraag blijft in alle geval of hun hetzelfde is gevraagd wat van Mgr. MorangiùNurra is geëischt.

Het schijnt thans zeker dat bij de arrestatie des aarts-Bisschops van Cagliari de rust in die stad op geenerlei wijze is verstoord geworden.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 September. De koning en de prinsen zijn gisteren namiddag van Ostende op het kasteel Laeken teruggekeerd. Morgen zal Z. M. den eersten steen leggen van het op te rigten gedenkteeken van het nationaal congres.

H. M. neemt steeds in beterschap toe.

— Te Aalst is ll. Vrijdag een stuk van den trans van het oude stadhuis met een vervaarlijk gedruisch naar beneden gekomen en tot puin gevallen; gelukkig is er niemand door gekwetst Dat stadhuis met zijn pittoresken gevel in den strengen spitsbogenstijl dagteekent van 1437.

— Het Nederduitsch Taelverbond te Gent, heeft de volgende prijsvraag uitgeschreven: »Welke was de invloed der Regering van Karel V op onze provintiën? Onderzoeken tot waar zich die invloed heeft uitgestrekt, en van welke gevolgen de Staatkundige handelwijs van dien Vorst voor den Staat der Nederlanden geweest is.", De prijs is 300 fr.; alle Nederduitsche Letterkundigen mogen mededingen. De termijn der inzending is 1 Augustus 1851.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 25 September.

BEVALLEN (21 Sept.): E. Smissaert, geb. van Reenen, Z. — (23 Sept.): E. S. Karseboom, geb. Brugman, Z. - R. Lehmann, geb. Dentz, D. - H. J. M. A. Focke, geb. van Oordt, D. — (24 Sept.): J. J. Brand, geb. van Batenburg, Z.

OVERLEDEN (21 Sept.): A. C. Hanius, 62 j. — (22 Sept.): Wed. W. Schippers, 69 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fondsen			24 Sept. 4½ u. gebl.	25 Sept.		4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.			57⅛	57 1/16	à	57⅛	57 1/16
Dito Dito	3	»	68 7/16	68¼	•	68⅜	68¼
Dito Dito	4	»	88⅞	88⅞	•	89	88 15/16
Dito Obligatien O. I.	4	»	87 15/16		•		
Amortis. Syndic.	3½	»			•		
Handel-Maatschappij	4½	»			•		
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»			•		
Aand. Holl. S. M.		»	66		•		
Obligatien	»	»			»		
BELGIË, Obligatien 1844	»	»			•		
Cert. bij de Belg. Bank	2½	»			•		
Dito bij Rotsch. en Volksv	»	»	47¼	47¼	•	47 5/16	
FRANKRIJK, Obligatien	3	»	53⅞	53 11/16	•	53¾	
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5	»	11 15/16	11⅞	•	11 15/16	11⅞
Dito Dito » 510	»	»	12 3/16	12⅛	•	12 3/16	12⅛
Dito Onbep. Stukken	»	»	11 1/16	11⅛	•		
Dito	3	»	38⅞		•		
Dito Binnenl. 2400 P.	»	»	34 9/16	34¼	»	34 7/16	34¼
Coup. *Ardoins*		»	9⅜	9	•	9⅛	9
Passive		»	4	4	•		
Fransche Uitgest.		»			•		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu 4	»		36⅞	36¾	•		
Dito Dito	»	•	35⅞		•		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	105⅜	105¼	•		
Dito Dito 1828 en 1829	•	»	105¼	105¼	•		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»		96	»		
Dito	4½	»	96	96	•		
Dito bij *Hope*	4	»	88½	88½	•		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	»	88¼	88¼	•		
Dito bij id. 5de Serie	4	»			•		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			•		
Cert. van dito	»	»			•		
POLEN, Aand. à fl. 300	4	»		145½	•		
Dito met Lot » 300		»			•		
AMERIKA, Bank-Actiën		»			•		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R	50	f			•		
OOSTENRIJK, Metalliek	5	pCt.	76¾	76¼	•	76⅞	76¾
Dito Nieuwe	2½	»	41¼	41	•	41⅛	41 1/16
Dito Nieuwe	5	»	81⅞	81¾	»	82	81⅞
Ween. Bank bij *Goll en C.*	»	»			»		
Dito	4	»			»		
Aand. met Loting fl. 500		f			»		
Nieuwe dito » 250		»			»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	3	pCt.			»		
BRAZILIË te Londen 1824	5	»			•		
Dito Leening 1843	5	»			»		
Dito £ 200		•			•		
PERU	4	»			»		
MEXICO	5	»	29½	29 7/16	»	29½	
VENEZUELA 6 pCt. nu	3	»			»		
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½	»			»		
ECUADOR		»		3 3/16	•		
Coups. Ecuador		f			•		
Grieken		»			»		

Binnenl. fondsen bij weinig handel nagenoeg onveranderd. Van Spaansche waren 3 pCt. Binnenl. ongeveer ¼ pCt. lager. Ardoins en Coupons insgelijks een zweem flaauwer. Van de overige vreemde fondsen valt weinig te melden, dezelve waren bij onbelangrijke omzettingen meest alle op hunne koers van gisteren.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56½; Zigt Parijs 56¾; 2/m. Londen 11,90, Zigt Londen 11,95; 2/m. Hamburg 35⅜; Zigt Hamburg 35⅝; 3/m. Lissabon 42¾; 3/m. Porto 42⅜; 2/m. Petersburg 1,87.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 24 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 50; 5 pc. 97⅜; 1840, 5 pc. 99; Spanje Ard. 5 pc. 11½; Binnenl. 3 pc. 34¼; Coupons —; Rom. Leening 77.

PARIJS, 23 Sept. Fr. 3 pc. 57,90; 4 pc. —,—; 5 pc. 93,50, Schatk. 4,50; Bank-Act. 2300,—; Belg. 1840, 5 pc. —; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Spanje, Buit. 3 pc. 37¾; Binn 3 pc. 34½; Piem. Leen. 1834, 980,—; 1849, —,—; Rom. Leen. 78¾.

MADRID, 17 Sept. Spanje 3 pc. 34 11/16; id. 5 pc. 13¾; id. Uitgest. Sch. 3⅞; id. Coupons 7⅞.

LONDEN, 23 Sept. Cons. kont. — a —; op tijd 96⅝ a 96¾; Braz. 92 a 92½; 1829/39 91 a 91½, 1843 — a —; Buenos-Ayros 58½ a 59½; Den. 3 pc. 77½ a 78; N. L. 5 pc. 100½ a 101; Nieuwe scrip — a —; Ecuad. 3½ a 3⅝; Gren. 17½ a 18; Uitgest. 3¾ a 4; Mexico 30½ a 30¾, Peru 4 pc. 81¾ a 82; Uitg. 33¾ a 34; Grieken — a —; Port. 5 pc. 87 a 89; 4 pc. 33¼ a 33¾; 3 pc. 33½ a 34; Rusl. 1822, 5 pc. 110 a 111; (N.) 4½ pc. 97¼ a 97⅜; Spanje 5 pc. 18¼ a 18½; id. 3 pc. 38⅝ a 38⅞; id. Passive 3⅞ a 4; Holl. 2½ pc. 57½ a 58; id. 4 pc. 91¼ a 91¾; Ven. 32½ a 33½. Uitg. 11¾ a 12; België 4½ pc. — a —.

WEENEN, 21 Sept. Met. 2½ pc. 51¾; 4 pc. 75¼; 4½ pc. 83⅞; 5 pc. 95⅝; Bank-Actien 1165; Lot. fl. 500, 186½; id. fl. 300, 119½.

BERLIJN, 23 Sept. Schuldbr. 3½ pc. 85¾; Loten 111¾; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 93¾; Pools. 4 pc. 79¾; Loten fl. 200, 96; id. fl. 300, —; id. fl. 500, 81¾.

FRANKFORT, 23 Sept. Met. 5 pc. 80⅛; 4 pc. 63; 2½ pc. 42¾; Bank-Actien 1181; Darmst. Lot. fl. 50, 78½; id. fl. 25, 28¾; Badensche Lot. fl. 50, 52⅝; id. fl. 35, 31½; Nassaus. 26¾; Holl. 2½ pc. 57; W. S. 4 pc. 88¾; Sijndic. 3½ pc. 88½.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 24 Sept. Heden zijn verkocht 40 v. Maryland Tabak, per Garonne en 24 v. dito dito, per Generaal Washington.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 25 Sept. Tarwe bij gerijven als voren: 126 ℔ o. b. Pools. ƒ285; 126 ℔ o. Zeeuws. ƒ255; 128 ℔ j. Gelders. ƒ235; 129 ℔ o. Bovenl. ƒ253.

Rogge zonder handel.

Garst ruim prijshoudend; 113 ℔ Deensche ƒ150; 114 ℔ Mannheimer ƒ158.

Haver en Boekweit zonder handel.

Koolzaad. Zeeuwsch 53 £. Op 9 vaten Olie in April ek. 60½; Sept. 58; Oct. en Nov. 58½ £. *Raapolie* op 6/w. ƒ36½; Vliegend ƒ35¼, ½, 1°. Mei ek. ƒ 35½; Oct., Nov. en Dec. ƒ 35. *Lijnolie* op 6/w. 36¾; Vliegend ƒ 35¼. *Hennepolie* op 6/w. ƒ 38¼. *Raapkoeken* per 1040 st. ƒ 66, 63. *Lijnkoeken* per 104 st. ƒ 7½; 10.

ROTTERDAM, 24 Sept. Tarwe. 162/2 ℔ jar. Hoogl. Kleefs. ƒ280. — Rogge. 152/2 ℔ Pruiss. Pommer ƒ172. — Gerst. 128/2 ℔ Libau ƒ131.

SCHIEDAM, 24 Sept. Gerst. 128/2 ℔ Libau verkocht ƒ131 6/w. — Moutwijn per Ned. vat zonder fust ƒ11; Jenever ƒ14.50; Amst. Proef ƒ15.75; zonder de belasting.

ANTWERPEN, 24 Sept. KOFFIJ. Er zijn gedaan 1200 b. St. Domingo tot gunstigen prijs.

LONDEN, 24 Sept. RUWE SUIKER. De markt is ferm en er zijn weinig verkoopers tegen noteeringprijs. In *Geraffineerd* is veel vraag voor consumptie. In bruine Lompen zijn weinig verkoopers onder de 50 s. Ettelijke partijen Crushed zijn tot ferme prijzen afgedaan.

KOFFIJ. De houders worden vaster, en er is levendige vraag met weinig verkoopers onder 52 s. voor native Ceylan; plantage tot hooger prijs gezocht.

THEE. Iets levendiger, ord. Congo is niet onder 11½ te koop.

RIJST. Meer gevraagd tot volle prijzen.

LIVERPOOL, 21 Sept. KATOEN De omzettingen bedragen 8 a 9000 bn. waarvan 1000 Amerik. voor uitvoer en 2500 dito en 500 Surate voor speculatie. De markt is rijzend. Amer. soorten zijn ⅛ d. verbeterd, en voor alle andere soorten worden de hoogste prijzen betaald. Er zijn verkocht 7000 bn. Amerik., 200 Fernambuc en Maranham tot 8¼ a 8¾ d., 200 Bahia tot 8 a 8¼ d., 200 Egypt. tot 8¼ a 8½; 700 Surate tot 5 a 5¾ d. en 20 Sea-Islands tot 14 d.

— 23 Sept. Heden zijn 12000 balen gedaan met ⅛ avans op de prijzen van Zaturdag.

BORDEAUX, 21 Sept. VOORLOOP. Armagnac 43,75; Marmande 40; Tafia 90 a 100, 3/6 zonder variatie; de Disponibele wordt verhandeld tot 60 fr. vaste prijs.

NEW-ORLEANS, 7 Sept. KATOEN. Sedert twee dagen is de markt lusteloos. Er zijn slechts 600 bn. gedaan tot den nominalen prijs van 12¾ a 13 centim.

TABAK. Geringe voorraad, zonder variatie in de prijzen.

NEW-YORK, 11 Sept. KATOEN. De vraag blijft levendig en daar de houders weinig geneigd zijn om af te geven en de voorraad gering is, zijn de prijzen volle ¼ c. hooger. Sedert de laatste berigten zijn nog 10,000 bn. gedaan. Men noteert:

	Atlant.	Golf.
Inf.	12 a 12¼	12 a 12¼
Bas a goed ord.	12½ „ 13	12⅝ „ 13¼
„ „ „ midd.	13¼ „ 13¾	13½ „ 14
Middel fair a fair	14 „ 14¼	14¼ „ 14¾
Vol fair a goed fair	14½ „ —	15 „ —

De disponibele voorraad bedraagt 47,848 bn.

De berigten uit het Zuiden nopens den oogst worden steeds ongunstiger en het deficit voor de Staten aan den Atlantischen Oceaan alleen wordt op 250,000 bn. geschat.

KOFFIJ. De markt blijft levendig met hooger prijzen van ¼ voor Braziel en St. Domingo. Er zijn gedaan 2000 bn. Braziel tot 10 a 11, en 11½ a 11¾ c.; 200 Jamaica tot 10½; 350 Lagueyra tot 10½ a 11; 50 Maracaïbo tot 11 en St. Domingo; die schaars is tot 9½ a 10.

TRAAN. Met matige vraag voor consumptie en goed gesouteneerde prijzen. Er is verkocht 300 vt. nieuw en ord. tot 52 c. uitgezochte tot 53; en 600 vt. te New-London voor Boston voetstoots tot 52 c.

RIJST. 400 tiersjes zijn gerealiseerd tot $ 3,25 a 3,62½. De markt blijft zonder variatie.

SCHEEPSTIJDINGEN.

HELVOET, 24 Sept. Het schip Curonia, naar Libau, is over het Pampus gezeild en aldaar geankerd

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 24 Sept. J. Manning, Ranger, (s.) Londen. - K. P. Kivit, Maria Catharina, St. Petersburg. - J. Hoff, Burgemeester Benfard, Nerva. - N. L. Lynenberg, Harmonie, id. - F. A. Akkervall, Henriette, Christinastad. - J. Niejahr, Presiosa, Memel. - H. Albrecht, Otto en Hermann, Dantzig - E. Schulte, Hulda, Nakskov. - H. J. Puister, Jonkvrouw Giezen, Kopenhagen. - J. B. M. Aabei, Svaten Karrabits, Munde. - H. M. Lorensen, Medborgeren, Drammen.

HELVOET, 24 Sept. G. Lund, Victor, Umea — Gisteren nog: T. Buck, Trader, Cardiff. - A. Scott, Broughty Castle, Liverpool. - H. Morgan, Eleanor, id. - A. J. Kuiper, Anna Augusta, id. - H. H. Nieboer, Margaretha; id. - C. Drayer, Porto la Pano, Libau. - M. Pedersen, Alart, Kiertemunde. - H. P. Mogensen, Friedrich en Anne, Faaborg.

ZEILKLAAR LIGGENDE SCHEPEN.

NIEUWE DIEP, 24 Sept. S. Lammerts, Vice Admiraal Rijk, Kaap de Goede Hoop en Batavia. - H. H. Hazewinkel, Ida, Liverpool.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

St. PETERSBURG, Bakker, Alexander: 92 v. Potasch, Insinger en Comp.; 100 v. dito, W. Kaars Sijpestein, 100 b. Veeren. H. F. G. Kratzenstein; 30 b. dito, 75 v. Potasch, 20 v. Talk, 3 b. Kalminken, Order.

BREMEN, Juist, Tietje: 24 b. Koehaar, Schutte en Morjan; 200/4 ktjs. Sigaren, P. G. C. Hajenius; 35 v. Rijst, C. Hemmann en Comp.; 14 p. Tabak, Merrem en Comp.; 2,126 Duigen, 20 cer. Tabak, Order.

SCHEEPS-VRACHTEN.

RIGA, 16 September. Naar de Maas, onder Nederlandsche vlag, ƒ25½ voor Rogge, ƒ23½ voor Garst, ƒ1,90 per ton Lijnzaad.

KONINGSBERGEN, 13 September. Naar Amsterdam ƒ26 met ƒ1, naar Kampen ƒ26½ met ƒ1, naar de Maas, ƒ27, met ƒ1 voor Rogge.

PILLAU, 16 September. Naar Amsterdam, ƒ24½; naar Rotterdam, ƒ25½ voor Rogge.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 25 September in lading naar:

Keulen	D. Hoogeweg, Prins Emil.
„	G. T. Breink, Colln N°. 21.
Mainz	C. Bender, Mainz N°. 8.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Manheim	J. F. Arnold, Freundchaft.
Ludwighaven	J. Hakstein, Ludwighaven N°. 10.
Straatsburg	G. Haentjes, Frankfort N°. 23.
Frankfort en *Coblentz*	C. A. v. Rietschoten, Frankf. N°. 18.
Weesel	B. Brinkkamp, Twee Gebroeders.
Dusseldorp. Neus en *Urdingen*	W. van Maanen, Niederrein N°. 9.
Maastricht	Klaas de Jong, de Drie Gebroeders.
Tiel	C. van Uden, de Vr. Magdalena.
's Hertogenbosch en *Maastricht*	H. van Eyken Lz., de Vier Gebroeders. Sluit 28 September.
Venlo en *Roermond*	J. v. Alem (Beurs, L. de Rijk en C°.) de Harmonie.

AMSTERDAM 24 September vertrokken naar

Dusseldorp, Neus en *Urdingen*	G. Brugman Niederrein N°. 3.

KEULEN, 24 September in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Wemmers	Köln N°.	7.
Rotterdam	„ v. Alen	„ „	5.

Rijnhoogte	ARNHEM 24 Sept.	0 el	82 duim	
	KEULEN 24 „	5 voet	4 „	

ADVERTENTIËN.

(571) GETROUWD:

G. KERSTENS
met
A. C. BRUGMAN.

AMSTERDAM,
25 Sept. 1850.

Vrienden en bekenden zoo binnen als buiten deze stad gelieven deze algemeene, ook als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

Bij den Uitgever dezes wordt met succes gedebiteerd:
GRADUALE ROMANUM, Compleet met 29 Missen en **ANTIPHONARIUM ROMANUM**, beiden in Kwarto. De prijs van het Graduale is ƒ24 en van het Antiphonarium ƒ15 gebonden in juchtlederen banden met koperen sloten.

---

(570)

WERKEN
VAN DEN
H. ALPHONSUS MAR. DE LIGUORI,

De Boekhandelaar J. R. VAN ROSSUM te *Utrecht*, Uitgever van deze voortreffelijke verzameling, heeft heden aan zijne respectieve Inteekenaren verzonden en alom verkrijgbaar gesteld:

HET ZESDE DEEL.

inhoudende: **ZEGEPRAAL DER MARTELAREN.**

Naar het Italiaansch,

door den Eerwaarden Pater **J. LOOIJAARD**,

VAN DE CONGREGATIE DES ALLERHEILIGSTEN VERLOSSERS;

Prijs ƒ 1.00.

Op veelvuldig en verpligtend aanzoek, blijft de inteekening voor als nog opengesteld, volgens bekende voorwaarden in de prospectus vermeld, en berekend *à drie Cents* per vel in Octavo, *op helder papier compres gedrukt* en met sierlijken omslag voorzien; terwijl voor ruimer deelnemers alom de gelegenheid blijft aangeboden.

---

te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.